

Dk. Donald Fowler, Asili ya Agano la Kale, Hotuba ya 23, Migogoro ya Waajemi na Ugiriki na Mwisho wa Uajemi

© 2024 Don Fowler na Ted Hildebrandt

Huyu ni Dk. Don Fowler katika mafundisho yake juu ya Asili ya Agano la Kale. Hii ni kipindi cha 23, Migogoro ya Uajemi na Ugiriki na Mwisho wa Uajemi.

Kweli, hafla ambazo tunaangalia ziko mbali, mbali zaidi ya mipaka ya Israeli ndogo, lakini ni, kama ilivyo kawaida kwa hafla za ulimwengu, muhimu zaidi kwa Waisraeli kuliko vile wangeweza kujua.

Vita hivi kati ya Wagiriki na Waajemi vilikuwa vinaenda kuamua ni mwelekeo gani ustaarabu ulikwenda, na ikawa ingeenda magharibi. Dario alipoteza Vita vya Marathon, ambavyo havikuwa janga kwa Waajemi.

Lakini kabla hatujaondoka Dario, wacha nikutamie tu kwamba kwa kila njia nyingine iwezekanavyo, alikuwa mmoja wa wafalme wa Uajemi waliofanikiwa zaidi. Inaweza kubishaniwa kuwa Dario alikuwa fikra ya shirika. Ni Dario ambaye aliunda mfumo wa kiutawala wa satrapy ambao ungefuatwa na wafalme wote wa Uajemi waliofuata.

Kwa maneno mengine, aliunda mfumo wa ofisi katika kila satrapy ili kuwe na hundi na mizani ndani ya satrapy ili kuhakikisha kuwa hawawezi kuungana kupinga kiti cha enzi. Kwa hivyo hiyo ingenichukua muda kuzungumza juu yake, na labda sitafanya hivyo kwa sababu tunataka kusonga mbele na kumaliza sehemu hii ya historia, lakini ulikuwa mfumo mzuri wa ukaguzi na mizani ndani ya kila satrapy ambayo ingehakikisha mrabaha kwa Waajemi. Aliunda mtoza ushuru wa kifalme, kwa mfano.

Ofisi hiyo haikuwepo. Aliunda mtoza ushuru wa kifalme ambaye, kwa hivyo, alikuwa na mamlaka juu ya satrapies zote, na hii ilimaanisha mapato kwa kiwango tofauti na kile ambacho ulimwengu ulikuwa umewahi kuona. Na kwa hivyo, hii ilifanya, kwa kweli, kiti cha enzi cha Uajemi kuwa tajiri pia.

Yeye ni kama Tiglath-Pileser kwa maana kwamba mfumo huu wa utawala utatumikia ufalme kwa muda uliosalia wa uwepo wake. Aliunda barabara kubwa ya shina kwa Milki ya Uajemi, na barabara hii ya shina, mfumo huu mpana wa barabara, ulienea kutoka Shusha hadi Sardi. Kwa hivyo, ikiwa unataka kupata nami Susa, hapa kuna Susa.

Unaweza kuona barabara hii kubwa ya kifalme ya Uajemi katika fomu ya mstari, ikikimbia kutoka Susa hapa hadi Trowa na Sardi na kadhalika. Barabara hii ya kifalme

ilienea zaidi ya maili 1,600 na ilikuwa imewekwa lami. Kwa kweli, iliwapa Warumi wazo, nina hakika, ya mfumo wao wa barabara.

Kwenye barabara hii ya kuunganisha Milki ya Uajemi, alikuwa na vituo 111 ambavyo vilikuwa na askari na farasi ili hii iweze kutumika kama ateri ya maisha kwa Dola ya Uajemi, ikiunganisha mashariki na magharibi. Hii ilikuwa hatua nzuri tu kama ya Tiglath-Pileser. Pia haijulikani sana kati ya watu katika makanisa kwamba huyu ndiye mfalme ambaye alieneza, kuvumbua, na kueneza sarafu.

Sarafu za kwanza zilizotumiwa zilitengenezwa kwa shaba wakati wa utawala wa Sargon, mfalme wa Ashuru. Walakini, zilikuwa sarafu za sherehe tu. Iliachwa kwa Dario kuvumbua sarafu.

Aliunda derrick, D-A-R-I-C, ambayo iliitwa hivyo kwa sababu yake. Hii ilikuwa sarafu ya dhahabu, na akaunda sarafu ya fedha inayoitwa siglos. Siglos, cha kufurahisha vya kutosha, ni neno ambalo lilikuwa chini ya ushawishi wa neno la zamani la Kisemiti shekel.

Shekeli na siglos zinahusiana kiikolojia. Kwa hivyo, sarafu ya dhahabu ilipewa jina lake, derrick, sarafu ya fedha, siglos. Kwa hivyo, hii ilimaanisha kwa historia iliyobaki ya mwanadamu, sarafu sasa zingekuwa njia ya sarafu badala ya vyakula au vitu vya chuma ambavyo vilipiwa.

Kwa hivyo, aliacha alama kubwa ulimwenguni. Ninaweza kuongeza ilikuwa alama kubwa kuliko wafalme wengine wowote wa Uajemi kwa sababu ilidumu kwa muda mrefu. Kwa hivyo Dario, katika hadithi za Hollywood na wasomi wa kitamaduni, anaonyeshwa kwa rangi nyeusi, lakini alikuwa mfalme mahiri.

Dario anafuatwa na Xerxes, Ahasuero wa Ezra 4: 6. Kwa hivyo, tutazungumza hapa juu ya Xerxes, na Xerxes, bila shaka, ni takwimu ya matokeo fulani katika Biblia. Wakati Xerxes anachukua kiti cha enzi, kuna uasi wa kawaida juu ya kutawazwa kwake kwenye kiti cha enzi. Makuhani wengi wa zamani wa kupambana na Zorastrian walichagua kuasi wakati huu, kwa hivyo Xerxes alipitia mageuzi ya kidini, ambayo aliweka mfumo wao wa kidini juu ya ibada ya Ahura Mazda.

Misri pia iliasi lakini ilishindwa tena. Babeli iliasi mnamo 482, kwa hivyo aliipunguza kuwa satrapy. Alibomoa kuta za Babeli, akaharibu mahekalu na ngome zake, akayeyusha sanamu ya dhahabu ya Baali yenye urefu wa futi 18, yenye uzito wa pauni 1,800 za dhahabu, na akaacha jina la Mfalme wa Babeli kutoka kwa titular yake ya kifalme.

Kwa hivyo, seti hii ya vitendo ambavyo nimekuelezea hivi punde ikawa ya kawaida sana kwa kila mfalme wa Uajemi aliyefuata, na ndivyo ilivyokuwa kwa kila mfalme wa Uajemi aliyefuata, vita vya kijeshi baada ya vita vya kijeshi na watu wanaoasi dhidi ya

utawala wa Uajemi. Anajulikana zaidi, hata hivyo, kwa sababu ya vita vyake dhidi ya Wagiriki, ambavyo yote aliishia kupoteza. Kuna idadi ya kazi nzuri juu ya mada hii.

Mwanahistoria wa Ugiriki Herodotus alisema kwamba wakati Xerxes alipovamia Ugiriki, alikuwa na jeshi la askari milioni 1.7, wapanda farasi 80,000, na 20,000 wakipanda ngamia au kuendesha magari. Kwa kweli, kikosi cha uvamizi cha Uajemi kilikuwa mahali fulani kati ya wanaume 50,000 na 100,000. Lakini kama nilivyokuambia, Wagiriki walitia chumvi.

Sio historia jinsi tunavyoijua. Ni mwelekeo kabisa. Kwa hivyo, tunataka kusoma nyenzo za Kigiriki ulimi-kwa-shavu.

Kwa hivyo, ninachokutaja ni kwamba alivamia, na ilikuwa wakati hatari kwa Wagiriki. Na kwa hivyo, wacha nipate mshale wangu kukuonyesha habari hii. Aliposhusha jeshi lake Ugiriki, inaweza kuwa vigumu kuona ardhi na maji ziko wapi kwenye grafu hii.

Lakini alipoleta jeshi lake Ugiriki, ni wazi alikuwa akielekea Athene, ambayo aliiona kuwa chanzo kikuu cha shida kwa ufalme wake. Kwa hivyo, ni wazi anaelekea Athene kujaribu kuishinda. Na ninaonekana kuwa na... Iko hapo.

Oh, wema wangu. Kwa hivyo, jeshi lake ni kubwa sana kwa Wagiriki kufanikiwa dhidi yake. Kwa hivyo jeshi lake linashuka hivi, na kwa kweli, linaelekea Ugiriki.

Na Wagiriki wanajua eneo lao vizuri, kwa hivyo wanapeana kikundi cha Wasparta jukumu la kushikilia hapa kwenye kupita kwa Thermopylae. Ni kesi ambapo kupita kuna upana wa mita tatu tu. Hadithi inasema kwamba kulikuwa na 300.

Tunajua kutoka kwa vyanzo vingine kwamba kulikuwa na karibu elfu moja ya wapiganaji hawa wa Spartan, na walipewa jukumu la kushikilia pasi hii ili kuwapa Waathene fursa ya kuokoa kile walichoweza. Kikosi hiki kinapoelekea kusini ni kwamba hakina nafasi ya... Wagiriki inaonekana hawana nafasi ya kuizuia. Na kwa hivyo, wananunua wakati tu.

Hollywood ina sinema nyingi juu ya hatua ya ushujaa huko Thermopylae. Kwa kweli, ikiwa unajua Hollywood, lazima iwe na mapenzi ndani yake; vinginevyo, watu hawataitazama. Hakuna ushahidi kabisa kwamba wanawake warembo, wa kupendeza wa Spartan waliandamana na askari wa Spartan waliovalia mavazi machache.

Lakini ilikuwa vita vya kweli, na iliokoa Athene kwa muda mfupi. Vikosi vya Spartan vimeangamizwa. Lo, na Hollywood ina mmoja wao aliyeokolewa.

Inabadilika kuwa wanataka kuleta habari za hatua hiyo ya ajabu kwa Sparta. Kwa hivyo wanaokoa askari mmoja wa Spartan na msichana wake mrembo kurudi na kusimulia hadithi. Ndio, Hollywood.

Kweli, ukweli wa mambo ni kwamba, huko Thermopylae, waliangamizwa. Vikosi vya Uajemi vinaelekea kusini. Athene inafukuzwa kazi na kuchomwa moto.

Kinachotokea kama matokeo ya hatua ya kushikilia ni kwamba meli za Ugiriki ambazo zilikuwa Athene zinaweza kutoroka. Na tuna vita vikubwa vya historia hapa kwenye eneo lisilojulikana la kisiwa linaloitwa Salamis. Nadhani katika maelezo yangu ya darasa, nina picha ya vita hivi huko Salamis kwa ajili yako.

Na hivi ndivyo ilivyotokea Salamis. Meli za Athene ziliweza kuondoka Athene na kuhamia kwenye njia hii nyembamba ya maji, ambayo imeitwa Salamis. Kwa hivyo, Waathene walikuwa na meli zao ndani ya eneo hili.

Kama unaweza kuona, ingezungukwa na ardhi. Na Waajemi, Waajemi hawakuwa na jeshi la wanamaji. Waliajiri watu wanaoenda jeshi la wanamaji kuwapigania.

Kwa hivyo meli zao zilikuwa hapa. Kwa kweli, wanaonekana kama wamewakamata Waathene. Labda kosa - mimi sio; Sijui vita hivi ndani nje—lakini labda Waajemi wangekuwa bora zaidi kuacha jeshi lao la wanamaji hapa.

Lakini kwa kweli walichukua meli zao ndani ya bandari, ndani ya mkoa huu. Hili liligeuka kuwa kosa kwa sababu meli za Uajemi zilikuwa kubwa na ngumu zaidi kuendesha, wakati meli za Ugiriki zilikuwa ndogo.

Na katika maji hayo nyembamba, waliweza kuzidi meli za Uajemi na kuharibu meli za Uajemi. Kweli, pamoja na upotezaji wa meli kwenye Vita vya Salamis, Waajemi wako katika hali isiyowezekana ya kijeshi. Ugiriki ni nchi masikini.

Haiwezi hata kulisha idadi ya watu wake. Njia pekee ambayo Waajemi wanaweza kuendeleza kikosi hiki kikubwa cha kijeshi ni kwa kulisha wanajeshi kupitia nafaka zinazovutwa kwenye meli hizi, ambayo inawalazimisha Waajemi kujiondoa.

Kama matokeo, Ugiriki iliokolewa. Moja ya mambo ambayo mtu kama mimi huona kuwa ya kuchekesha ni kwamba Marathon inapata wino wote, lakini vita halisi vilivyookoa Magharibi ilikuwa Salamis. Kwa hivyo, vikosi vya Uajemi viliondoka.

Ugiriki imeokolewa. Na hatua hii ya kushikilia ushujaa ilisababisha mafanikio ya vita dhidi ya Waajemi katika uvamizi huu. Kwa kushindwa kwa... Kweli, na kwa hivyo vita hivyo vilitokea mnamo 480.

Mwaka huu ulikuwa kwa Waajemi kile 1943 ilikuwa kwa Wajerumani. Sio tu kwamba walishindwa katika vita kadhaa muhimu, lakini washirika wao, Carthaginians, walishindwa kwa kushangaza katika Vita vya Himera. Na kwa hivyo, kwa madhumuni yote ya vitendo, Waajemi wanazuiliwa kabisa katika jaribio lao la kushinda Ugiriki.

Kwa kushindwa kwa vikosi vya ardhi na majini vya Uajemi, vita vilihamia mwambao wa Ionia, ambapo mnamo 479, kwenye Vita vya Mycale, meli za Uajemi zilikamatwa, kugawanywa, na kuchomwa moto. Wakati fulani katika kipindi hiki cha jumla, jeshi la Uajemi la wanaume 40,000 hadi 50,000 lilishindwa huko Ionia kwenye Vita vya Plataea. Kwa hivyo, wakati 49... Wakati 479 ilipomalizika, majaribio ya Uajemi ya kushinda Ugiriki yalipotea.

Walikuwa wamemaliza. Majanga haya yalisababisha kumalizika kwa majaribio ya Uajemi kushinda Ugiriki vizuri, na kwa hivyo Xerxes alionekana kugeuza juhudi zake kuwa kujenga badala ya kuchoma moto. Kwa hivyo, kwa kuzingatia hili, tulicho nacho ni mwisho wa raundi ya kwanza kati ya mashariki na magharibi.

Na nasema raundi ya kwanza kwa sababu raundi ya pili katika vita mashariki na magharibi itakuwa Alexander the Great. Na Alexander the Great atabeba vita kuelekea mashariki na, bila shaka, atashinda. Wafalme waliofuata wa Uajemi wana historia yao wenyewe.

Sina hakika ni kiasi gani cha hii ya kuingia. Artashasta Ninaishia kuunda... Kusaini katika Amani ya Callais kati ya Wagiriki na Waajemi, ambayo ilileta amani kati yao kwa masharti ambayo yalikuwa mazuri kabisa, kama unavyoona kwa kusoma maelezo hapo, maneno ambayo yalikuwa mazuri kabisa kwa Wagiriki, sio kwa Waajemi. Kwa asili, Waajemi walikuwa wamepoteza vita dhidi ya Wagiriki, na kupunguza kipindi hiki kirefu ambacho bado hakijaendelea, itakachokuwa ni dhahabu ya Uajemi dhidi ya mgawanyiko wa Ugiriki.

Ili kupunguza miaka hii ifuatayo, kupunguza hii kuwa kitu kinachoweza kudhibitiwa, tunachoweza kukuambia ni kitu pekee kilichookoa Milki ya Uajemi kutoka kwa kifo cha mapema ilikuwa mgawanyiko wa Ugiriki. Kitu pekee kilichowaunganisha Wagiriki ni hofu ya Waajemi. Na ilipobainika baada ya Amani ya Callias, ilipobainika kuwa Waajemi walifanywa kama chombo cha kisiasa, basi walirudi kufanya kile walichokuwa wakifanya kwa karne nyingi, na hiyo ilikuwa ikiuana.

Kwa hivyo vita vya uharibifu vilishika sababu ya Ugiriki. Waajemi wanaweza kuwadanganya Wagiriki kwa ujanja kwa kununua na kutumia dhahabu ya Uajemi kununua nguvu moja ya kisiasa ya Ugiriki na kupigana dhidi ya nyingine. Na kwa hivyo, kwa kipindi kilichobaki, ni dhahabu ya Uajemi dhidi ya mgawanyiko wa Ugiriki wakati Milki ya Uajemi inazidi kuwa dhaifu, na ufisadi zaidi.

Kwa hivyo, nadhani sitakutembeza kupitia hadithi iliyobaki ya wafalme hawa wa Uajemi na badala yake kukuchorea picha ya kile kinachotokea, na ndio inaleta mwisho wa hadithi ya Mashariki ya Kati. Na huo ndio ushindi wa aina nyingine ya idadi ya watu wa Ugiriki, na huyo ni Alexander the Great. Baba ya Alexander the Great, Filipo, inaonekana alikuwa amepata wazo la vita vitakatifu dhidi ya Waajemi.

Ilikuwa wazi kwa kila mtu kuona kwamba Uajemi ilikuwa dhaifu na inaweza kushindwa. Vikosi vya Ugiriki, iwe vilikuwa vya Athene, Spartan, Korintho, au Makedonia, vilikuwa bora kuliko Waajemi. Kwa hivyo, Filipo alionekana kupata wazo la vita vya kumaliza Milki ya Uajemi.

Watu wengine wanafikiri Alexander alimuua. Hakuna njia ya kujua. Lakini Alexander anakuwa mtu ambaye ana njia ya kushinda, ambaye anapata fursa ya kuwashinda Waajemi.

Kwa hivyo, Alexander anaunda jeshi la Makedonia, na wanavamia eneo hili. hapa kwenye Mto Granicus, walikutana na askari wa kwanza wa Uajemi na kushinda vita vikali. Milki ya Uajemi inaweza kuwa imedhoofishwa sana, lakini bado ilikuwa nguvu yenye nguvu, na vikosi vya Alexander huko Granicus havikushinda ushindi wa kuponda tu vikosi vya Uajemi. Ni vita vilivyopiganwa sana.

Lakini wanashinda, na wanaposhinda vita, basi wanahamisha vikosi vyao kusini. na hii imekuwa moja ya mafumbo makubwa ya Alexander the Great kwa sababu mtu angefikiria angeendesha na dhahabu ya Uajemi, lakini badala ya kuhamisha jeshi lake kuelekea mashariki, anahamisha jeshi lake kusini, na huko anashinda Misri. Anashuka kwenda Misri, anapokelewa kama mkombozi, anagujwa, na kisha, baada ya Ugiriki, anarudi na kuanza tena vita vya kushinda Uajemi. Kwa hivyo, inachukua vita viwili tu kuharibu Milki ya Uajemi, moja huko Isis hapa, nyingine huko Gaugamela hapa.

Vita vyote viwili vinapiganwa kwa bidii. Vita vyote viwili vingeweza kwenda pande zote mbili, lakini vita vyote viwili vilishindwa na vikosi vya Makedonia. Baada ya Gaugamela, mfalme wa Uajemi anauawa na askari wake mwenyewe, na njia iko wazi kwa Alexander kwenda kwenye uwanja wa kihistoria wa Koreshi Mkuu.

Alexander anaandamana hadi India. Kwa mapungufu yote ambayo Alexander alikuwa nayo, Alexander alikuwa mtu wa ujasiri, na kwa kila njia alikuwa fikra ya kijeshi, lakini mafanikio ya Alexander yanaweza kuwa kitu zaidi ya ubora wa askari wa Makedonia. Baada ya yote, vita hivi vyote vitatu, Granicus, Isis, na Gaugamela vilipiganwa kwa bidii.

Kinachoweza kuwa kiligeuza wimbi kwa Alexander ni kwamba alikuwa fikra katika eneo la vifaa. Alijua jinsi ya kutumia vifaa kuwapa askari wake faida ya kijeshi juu ya wapinzani hawa wasio na kisasa, na kwa hivyo aliweza kuhamisha askari wake kwa

maelfu ya maili na kufanya hivyo kwa mafanikio kwa sababu ya uwezo wake wa kujua sanaa ya vifaa. Kwa mfano, alipokuwa akihamisha wanajeshi wake kwenda Misri, aliwapa askari wake kupitia jeshi la wanamaji ambalo alikuwa nalo pwani hapa, na jeshi hilo la wanamaji halikulisha tu askari wake bali pia lilinda.

Na alipohamisha vikosi vyake huko Mesopotamia, kwa kweli alitumia sehemu ya jeshi lake la wanamaji kwa kuweka meli yake kwenye rollers, meli zake za majini kwenye rollers, akizizungusha kwenye ardhi ili aweze kuwapa askari wake kupitia jeshi la wanamaji kwenye mito ya Tigris na Euphrates. Mambo kama yale ambayo yalimtofautisha yaliwasumbua wapinzani wake na kumwezesha kupata ushindi, ushindi, ushindi mwingi. Kuna mambo hapa ambayo ninapaswa kukuambia kabla ya kumaliza kozi kwa sababu pamoja na Alexander the Great, tuko katika eneo ambalo tunaweza kuita asili ya Agano Jipya.

Alexander the Great anaonekana kuwa mtume wa Ugiriki. Alexander hakuridhika, kama karibu kila mshindi angekuwa, kuvamia tu, kuchukua treni ya nyumbu. Treni ya nyumbu iliyokuwa ikivuta dhahabu na fedha kurudi Makedonia ilikuwa kubwa sana hivi kwamba ilikuwa ya kushangaza tu.

Kila mtu mwingine labda ulimwenguni angeridhika kurudisha fedha na dhahabu huko Makedonia, kurudi Makedonia kukaa kwenye kiti chake cha enzi huko na kufa kwa anasa. Alexander anaonekana kuwa ameunganishwa kwa njia ambayo angeweza kuishi kwa ufanisi tu katika vita. Kifo kinaonekana kuwa maisha kwa Alexander.

Kwa hivyo, maadamu alikuwa akishinda, aliendeshwa. Lakini kama watu fulani muhimu katika historia, Alexander anaonekana kuwa hakuweza kuishi amani. Baada ya kushinda, alirudi Babeli na huko alikufa.

Lakini kulikuwa na zaidi kwa Alexander kuliko vita na dhahabu tu. Alexander alikuwa mtume wa Ugiriki. Alexander alitaka kuchukua utamaduni wa mkoa wake, Makedonia, Ugiriki, na Akaya, na kuleta utamaduni huo Mashariki.

Alianzisha miji kadhaa ambayo aliita Antiokia na katika mkoa huu wote, aliweka vikundi vya askari wa Makedonia ili waweze kuanzisha visiwa ambavyo vilikuwa na mizizi katika utamaduni wa Kigiriki. Visiwa hivi vya Ugiriki hatimaye vingemezwa na idadi kubwa zaidi ya watu hapa. Ugiriki, kadiri mashariki ilivyokwenda, ndivyo Ugiriki ulivyofanikiwa sana.

Lakini Ugiriki ungeacha alama ambayo ilikuwa kubwa sana kushindwa. Na kwa hivyo ingawa Ugiriki haukutawala Mashariki, askari wa Alexander, na haswa majenerali, wangeleta utamaduni wa Ugiriki ambao ungetawala Crescent yenye rutuba na Anatolia na mwishowe, kwa kweli, itashinda, sio kwa watu wa askari wa Makedonia, lakini katika majimbo ya mrithi wakiongozwa na majenerali wa Alexander. Kwa kweli, ushindi wa kweli wa Alexander ulikuwa katika utamaduni wa Warumi.

Alexander alitaka Hellenize ulimwengu wake; alitaka kuipa lugha ya kawaida, Kigiriki cha koine, alitaka kuipa lugha ya kawaida, alijaribu kuipa utamaduni wa kawaida, na watu wengine wanafikiria alijaribu kuipa dini moja. Alexander alitaka Hellenize ulimwengu wake, lakini alifanikiwa kwa sehemu tu. Kufikia kipindi cha Agano Jipya, ulimwengu huu ambao ni wa zamani hapa ulikuwa ulimwengu ambao, kwa njia nyingi, Ugiriki ulishinda, lakini kwa njia zingine, vita kati ya Mashariki na Magharibi viliendelea kuwepo hapa.

Katika miaka ya 66 hadi 70 BK, Wayahudi wa asili wa Kisemiti na baadhi ya Wayahudi wa Kigiriki walitangaza vita dhidi ya Roma na vita kati ya Mashariki na Magharibi vilizuka na kuwa moja ya uasi mkubwa katika historia ya Kirumi. Kwa hivyo, kile Alexander anaonekana kufanya, angalau kwa mtazamo wangu tunapoacha mada hii, ni hii. Alitaka Hellenize sehemu ya ulimwengu ambayo ilikuwa na utamaduni wake na hakufanikiwa.

Alifanikiwa wengine, lakini hakufanikiwa. Kama matokeo ya ushiriki wake hapa, tuna mvutano kati ya Mashariki na Magharibi. Inashangaza kwamba mvutano kati ya Mashariki na Magharibi umeendelea leo kati ya mataifa yaliyorithi wa falme za kale za Mashariki ya Kati, kama inavyothibitishwa katika ulimwengu wa Kiislamu. Ulimwengu wa Kiislamu sio wa Kigiriki, na unaendeleza ulimwengu wa kale wa watangulizi wake kwa njia nyingi.

Na kwa hivyo tuko hapa leo, karne nyingi baadaye kuliko mzozo kati ya Alexander na ulimwengu wake, mzozo kati ya Roma na ulimwengu wake, na bado hadi leo, sahani za tectonic za mzozo kati ya Mashariki na Magharibi zimechorwa kwenye mstari huu huo wa Mashariki-Magharibi ambao tuna ulimwengu ambao lahaja za Kisemiti zinatawala kwa njia ya Kiarabu, ambayo utamaduni wa Kisemiti unatawaliwa na ulimwengu wa Kiislamu. Kwa hivyo tunamaliza ulimwengu wa Biblia katika asili ya Agano la Kale kwa kutukumbusha kwamba Alexander, kwa kweli watangulizi wake pia, alianza mzozo kati ya Mashariki na Magharibi ambao kijiografia na kitografia unaendelea hadi leo. Kwa hivyo na hayo, tutamaliza majadiliano yetu juu ya asili ya Agano la Kale, tukitambua na kufunga kwa maoni kwamba ninatambua kabisa kwamba Alexander the Great ni katika asili ya Agano Jipya, lakini kuna maana ambayo Alexander ni mtu wa bawaba.

Yeye ndiye bawaba kutoka Agano la Kale hadi Agano Jipya, kutoka Mashariki ya Kati hadi ulimwengu wa Ugiriki. Kwa sababu hiyo, tunachukua muda huu mfupi kuzungumza juu yake kama mtu ambaye alitaka kuleta Ugiriki Mashariki, alifanikiwa kwa sehemu, lakini alituachia urithi wa migogoro Mashariki kutoka Magharibi.

Ni fursa yangu kubwa kupata fursa hii ya kukutambulisha kwa ulimwengu mzuri wa asili ya Agano la Kale. Ni ulimwengu ambao natumai kuwa utajikuta ukivutiwa nao. Ninaamini ni ulimwengu ambao utatumia vyanzo vya ajabu vya masomo ambavyo

vinapatikana kwako, maoni, vitabu vya ajabu, na habari nzuri ya kihistoria ambayo inapatikana katika maelfu ya vitabu sasa.

Na natumai kuwa ni safari ambayo hautawahi kuchoka nayo kwa maisha yako yote. Tunaweza kuwa na uhakika wa jambo moja. Hatutawahi kujua yote tunayo kwa sababu kile tulicho nacho kupitia akiolojia ni ulimwengu ambao hauachi kutufundisha nyenzo mpya.

Kwa hivyo, nimesimama hapa leo mnamo 2017, nikijua kuwa labda mnamo 2018, kutakuwa na kompyuta kibao inayofuata. Kizazi kipya cha watu kitatambulishwa kwa kizazi kipya cha data, ambacho kitaleta kizazi kipya cha maarifa, kama vile ulimwengu wa kulisimua na wa ajabu wa asili. Hakutakuwa na mwisho wa urejeshaji wa habari hadi Bwana atakaporudi na kuleta mwisho wa ulimwengu huu.

Mungu akubariki unapojihusisha na ulimwengu huo mpya wa kulisimua. Asante sana kwa umakini wako.

Huyu ni Dk. Don Fowler katika mafundisho yake juu ya Asili ya Agano la Kale. Hii ni kipindi cha 23, Migogoro ya Uajemi na Uigiriki na Mwisho wa Uajemi.